

väznený – *slobodný* v Kristovi

Slová dnešného kázňového textu sa nachádzajú v L 4, 31 - 37:

“ Potom zostúpil do galilejského mesta Kafarnaumu a učil ich v dni sobotné. Veľmi sa divili Jeho učeniu, lebo Jeho reč bola mocná. Bol však v synagóge človek, posadnutý duchom nečistého démona. Tu vykrikol silným hlasom: Hej, čo Ťa do nás, Ježiš Nazaretský? Prišiel si nás zahubiť? Viem, kto si: ten Svätý Boží. Ježiš mu pohrozil a povedal: Mlč a vyjdi z neho! I hodil démon toho človeka medzi nich, potom vyšiel z neho a neuškodil mu.

Vtedy prišiel na všetkých úžas a takto hovorili medzi sebou: Čo je to za slovo, že v moci a sile rozkazuje nečistým duchom, a vychádzajú? A rozniesla sa povest' o Ňom po všetkých miestach toho okolia.

Milí bratia a sestry,
Dovoľte mi pozvať Vás na cestu niekoľko tisíc rokov dozadu.

1. Chorý s démonom.

Tak ako väčšina príbehov o uzdravení, aj náš príbeh začína s chorým človekom. Nie je presne opísané, v čom jeho ochorenie spočívalo, iba sa predpokladá, že bolo spôsobené činnosťou démonov.

Chorý trpí, pretože bol poviazaný mocnosťami, ktoré presahovali jeho vlastné schopnosti a tak sa stáva väzňom vo svojom vlastnom tele. Nie je slobodný, lebo jeho slobodu zobrali iní. Je spútaný.

Nejdeme sa v tejto časti venovať otázke, či posadnutia existujú aj v našej dobe a čo to vlastne je, alebo či už v danej dobe nebolo takýmto spôsobom označované iba psychické ochorenie. Dôležitým bodom príbehu totiž je, že pred Ježišom stojí niekto, kto stratil svoju slobodu a autonómiu a sám si nevie pomôcť. Alebo aspoň na to sa budeme sústrediť v dnešnej kázni.

Ak sme k sebe úprimní, priznáme si, že k Ježišovi často prichádzame takisto ako tento človek. Ohrozovaní mocou hriechu a démonských síl, či smrťou. Trápime sa medzi tým, čo by sme chceli robiť a čo v skutočnosti robíme (R 7, 15).

Bojujeme s hriešnosťou, závislosťami – a tým nemyslím iba tie očividné. Často sa necháme pomotať niečím iným a zabudneme na Boha, na Jeho Slovo, Jeho vôľu, a niekde sa stratíme.

Práve v tom spočíva moc hriechu – úplne skazí všetky štruktúry života a privedie nás do cyklu, do celého kolosu nespravodlivostí, nenávisti a trápenia, z ktorého sa nevieme ďalej vymotať. Ani my nie sme sami sebe páni, pretože v snahe nimi sa stať, sme ostali zotročení.

Pán prof. Bándy nám často na prednáškach opakoval – napr. v kontexte zhromaždenia v Sícheme (aj keď rezonuje aj v iných biblických textoch), že Józue predkladá pred človeka voľbu jeho náboženstva. Nie v dnešnom zmysle, ako voľbu toho, čo začiaroknem na papieri, ale v takom skutočnom zmysle – komu budem slúžiť, komu odovzdám svoj život (a s tým by následne súviselo aj priznanie sa k danému božstvu). Ponúka niekoľko možností: bohovia vašich otcov, lokálni bohovia, alebo Hospodin (Joz 24). Žiadna možnosť nespomína, že by človek mohol byť sám sebe pánom, alebo nevybrať si ani jednu možnosť. Človek si vždy určí nejaké priority a od toho bude odvodzovať svoje hodnoty, postoje, konanie, etc. Avšak nevybrať si Hospodina v zásade znamená nevybrať si život, lásku a odpustenie. Znamená vybrať si neslobodu a odmietnuť pokoj, ktorý iba On sám môže dať.

A tu prichádza problém – tak veľa vecí sa snaží odvieť našu pozornosť a presvedčiť nás o tom, že sú jej hodní. Tak veľa vecí nám sľubuje slobodu a pokoj a predsa len málo ju skutočne prinesie. A preto možno si môžeme položiť otázku: V čom nemám ja úplnú slobodu? Kde sa ja strácam, alebo tápam? Kde mňa sužujú externé okolnosti?

2. Vyháňanie démonov – démoni rozoznávajú Ježiša.

Druhá „scéna“ príbehu nastáva, keď do deja vstupuje Ježiš. Na jeho predstavenie dlho nečakáme, pretože aj ak by sme ho už nepoznali, zmienení démoni ho poznajú až veľmi dobre. Rozpoznávajú prítomnosť mesiáša a vedia, čo bude nasledovať. Podobne aj v príbehu o uzdravení dvoch posadnutých v Mt 8, 28 – 34 démoni spoznávajú syna Božieho a čudujú sa, pretože aj keď vedeli, že ich vyčíňaniu bude konca, mysleli si, že ešte majú čas.

Ježiš okamžite pomáha danému človeku a oslobodzuje ho od jeho démonov. Dáva mu novú šancu na život, novú slobodu. Tieto exorcizmy sú ilustráciou niečoho, čo v našich životoch často nemôžeme takto prakticky vidieť. Sú obrazom našej slobody a našej novej šance. Tak ako chorí, posadnutí a dokonca mŕtvi majú novú príležitosť k životu a slobode, tak sa to deje aj nám, keď prichádzame so svojimi trápeniami za Ježišom.

Zhrňa batožinu, ktorú sme si naložili a dáva nám svoje ľahké bremeno a jemné jarmo.

A napriek tomu, že na svete je množstvo ľudí, predsa k nim Boh pristupuje individuálne, bez výčitiek a láskavo.

3. Čo je toto za moc?

Po uzdravení sa nám pripomínajú ďalší prítomní. Tí, ktorí vidia Ježišove skutky, a sú z nich v údive, avšak predsa úplne nevedia, či to brat pozitívne, alebo negatívne. Či je toto ešte silnejší démon, ktorý si robí v tomto svete miesto na úkor tých iných, alebo je to Boží vyslanec, ktorý zachraňuje. Ježišove konanie totiž mohlo vtedajším zbožným Židom pôsobiť trochu rozporuplne. Na jednej strane bolo na ňom nespochybniteľne niečo zázračné, na druhej strane, vôbec nie takým spôsobom, akým to očakávali. Na jednej strane vykonáva dobré veci, ale ako napr. v prípade dotyku malomocných, či uzdravovania v sobotu, niekedy volí nesprávny spôsob (aspoň v ich očiach). Ako teda zaradiť tohto?

Samozrejme, nejdeme sa tváriť naivne – boli tam aj takí, ktorým jednoducho Ježiš nevyhovoval politicky.

Avšak teraz naozaj, čo toto celé znamená? Akú moc musí daný človek mať a odkiaľ pochádza, aby toto urobila? Sloveso ἐκπλήσσω, ktoré označuje reakciu prítomných, by mohlo byť preložené pozitívne, ako obdiv či prekvapenie, ale aj negatívne, ako zdesenie, zarazenie, dokonca nahnatie strachu.

Označuje silné pohnutie mysle, vyvolané niečím, čo presahuje skúsenosť človeka.

S čím sme sa to práve stretli?

4. Kráľovstvo Božie prichádza.

Otázke pôvodu svojej moci sa autor Evanjelia podľa Lukáša bližšie venuje v 11. kapitole. Ak hovoríte, že to robím prostredníctvom Belzebúba, alebo iných démonov, znamená, že toto kráľovstvo je rozdelené a neustojí. Avšak ak to robím prstom Božím, tak prišlo k Vám Božie kráľovstvo.

Ježiš svoje pôsobenie úzko prepája s pôsobením Boha a Jeho kráľovstva v tomto svete. Ako vysvetľuje aj Jánovi: „*slepí vidia, chromí chodia, malomocní sa čistia, hluchí čujú, mŕtvi vstávajú z mŕtvych, a chudobným sa zvestuje evanjelium*“ (Mt 11, 5). Sledujte, tieto všetky predpovede sa plnia, a teda môžete si byť istí, že sa plní to najväčšie z nich – Boží nový vek prichádza na túto zem. Boh sám prináša svoju vládu a znova ju ustanovuje nad všetkým. Vyháňa démonov, ktorý ukradli jeho stvorenie a zotročili ho. Vyháňa choroby a smrť a dáva nový život. Vyháňa násilie a nenávisť a podrobuje sa pod neho a prináša lásku, slobodu a pokoj.

Vraveli sme, v Ježišovom uzdravovaní a exorcizmoch môžeme vidieť to, čo Boh pôsobí (občas neviditeľne) aj v našich životoch. Podobne aj teraz dodáme – v tom čo Ježiš pôsobí, môžeme vidieť aj niečo oveľa, oveľa väčšie. Môžeme vidieť prichádzať samotné Božie kráľovstvo a ako sa presadzujú jeho hodnoty v tomto svete. Môžeme vidieť Boha, ako prichádza.

5. Čo teraz?

V neposlednom rade sa musíme spýtať, aký má toto vplyv na náš život? Čo to mení, alebo ako sa to má prejavovať?

Božie kráľovstvo prišlo, participujme na ňom aj my. Poddajme sa pod Božiu moc, zdôverme sa Bohu s našimi trápeniami, úzkosťami. A začnime naplno žiť. Lebo Boh nám chce dať slobodu, nie zatvoriť naše mysle. Boh chce, aby sme mali život v plnosti a skutočne ho žili v láske a pochopení pre druhých. A v neposlednom rade – nie aby sme sa iba túžobne pozerali do nebies s tým, že raz... niekedy... ale už teraz začali žiť ako tí, ktorých Boh povolal a vyvolil a tí, ktorým dáva slobodu a pozvanie šíriť pokoj, lásku, radosť a slobodu aj ďalej.

Božie kráľovstvo prichádza, aj keď zatiaľ tu je iba parciálne a občas sa zdá všetko príliš ďaleko. Akoby Boh nás opustil, akoby samotná cirkev zabudla na jeho sľuby a jeho pozvanie. Avšak napriek tomu, sme pozvaní k nádeji, pozorovať aj teraz ako sa po zime (ktorou sme nielen doslova, ale aj obrazne mohli prejsť) sa prebúdzajú všetko k životu.

Mgr. Michaela Prihracki
Katedra Novej zmluvy